

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 24 oktober 2023

Mål nr

Ö 3411-22

PARTER

Klagande

Advokat Pontus Servin AB, 556854-4356

Nordstadstorget 6

411 05 Göteborg

Ombud: Advokat GK

Motpart

Andersson & Partners Bygg AB i konkurs, 559210-8103

c/o T

Konkursförvaltare: SS

SAKEN

Ansökan i hovrätt om återställande av försutten tid

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Hovrätten för Västra Sveriges beslut 2022-04-25 i mål Ö 6598-21

Dok.Id 270115

HÖGSTA DOMSTOLEN	Postadress	Telefon 08-561 666 00	Expeditionstid
Riddarhustorget 8	Box 2066	Telefax -	08:00–12:00
	103 12 Stockholm	E-post:	13:15–16:00
		hogsta.domstolen@dom.se	
		www.hogstadamstolen.se	

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Med ändring av hovrättens beslut återställer Högsta domstolen den försuttna tiden för att överklaga Borås tingsrätts avvisningsbeslut den 19 juli 2021 i mål T 2044-21.

Advokat Pontus Servin AB har rätt att överklaga tingsrättens beslut inom tre veckor från dagen för Högsta domstolens beslut.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Advokat Pontus Servin AB har yrkat att Högsta domstolen ska återställa den försuttna tiden för att överklaga tingsrättens beslut om avvisning, alternativt återförvisa målet till hovrätten.

Andersson & Partners Bygg AB i konkurs har getts tillfälle att yttra sig men har inte hörts av.

SKÄL

Bakgrund

1. Advokat Pontus Servin AB ansökte om betalningsföreläggande mot Andersson & Partners Bygg AB. Efter att ansökan bestritts, begärde advokatfirman att målet skulle överlämnas till tingsrätten.
2. Tingsrätten förelade advokatfirman att inom viss tid betala tilläggsavgift. I föreläggandet angavs att ansökan kunde komma att avvisas om föreläggandet inte följdes. Någon betalning kom inte in. Tingsrätten beslutade att avvisa ansökan. Beslutet överklagades inte.

3. Advokatfirman ansökte om återställande av försutten tid och yrkade att hovrätten skulle återställa den försuttna tiden för att betala tilläggsavgiften. Som skäl för ansökan angav advokatfirman att den inte hade fått del av vare sig föreläggandet eller beslutet om avvisning.

4. Av utredning som advokatfirman gav in framgick att tingsrätten till följd av ett mindre skrivfel hade skickat såväl kompletteringsföreläggandet som avvisningsbeslutet till en felaktig e-postadress. Adressen disponerades inte av advokatfirman och stämde inte överens med den e-postadress som advokatfirman hade angett i ansökan om betalningsföreläggande.

5. Hovrätten har avslagit ansökan om återställande av försutten tid med hänvisning till att en frist att inom viss tid betala tilläggsavgift inte kan återställas.

Frågan i målet

6. Frågan i målet är hur en domstol bör gå till väga för att fastställa innebörden av en oklar ansökan om återställande av försutten tid.

Återställande av försutten tid

7. Om någon har försuttit den tid som gäller för överklagande av dom eller beslut eller för ansökan om återvinning eller återupptagande, och hade han eller hon laga förfall, får den försuttna tiden återställas (se 58 kap. 11 § rättegångsbalken). Andra frister kan inte återställas.

8. Har rätten förelagt en part att inom viss tid vidta en åtgärd och angett att talan annars kan komma att avvisas, får åtgärden verkan även om den vidtas efter fristens utgång men innan rätten avgjort målet. Parten har också möjlighet

att begära att rätten förlänger fristen (se 32 kap. 3 § rättegångsbalken). Det saknas därför behov av att kunna återställa en sådan frist. Har målet hunnit avgöras är parten hänvisad till att i högre rätt yrka att avgörandet undanröjs och att målet återlämnas till den lägre domstolen för fortsatt handläggning.

9. I en ansökan om återställande av försutten tid ska sökanden uppge vilket avgörande som avses, det förhållande som ansökan grundas på, skälen för ansökan samt den utredning eller de bevis som sökanden vill åberopa och vad sökanden vill styrka med varje särskilt bevis (se 58 kap. 5 § första stycket och 12 § tredje stycket rättegångsbalken). Till skillnad från vad som gäller vid ett överklagande av en tingsrätts beslut ställs inget krav på att sökanden ska ange ett specifikt ändringsyrkande (jfr 52 kap. 3 § första stycket 2).

Hanteringen av en oklar ansökan om återställande av försutten tid

10. Om en inlaga till rätten är oklar med avseende på vad en part begär bör rätten som en första åtgärd försöka klarlägga partens avsikt utifrån inlagans innehåll. Ordalydelsen av partens yrkande är då en utgångspunkt, men den är inte ensamt utslagsgivande. Vad som i övrigt framgår av inlagan, liksom av den rättsliga kontexten, kan leda till slutsatsen att parten helt eller delvis menar något annat än vad han eller hon uttryckligen yrkat. Tolknningen bör alltså inte ta sikte på vad parten har uttryckt rent språkligt utan vad han eller hon har avsett med sin processhandling. (Jfr bl.a. ”Traversolyckan” NJA 1976 s. 289, ”Det otydliga medgivandet” NJA 1976 s. 504, ”Solna Skrot” NJA 1979 s. 15 och ”Legislatios överklagande” NJA 2015 s. 846. Jfr även Peter Westberg, Domstols officialprövning, 1988, s. 299.)

11. I de fall en parts framställning ger utrymme för flera olika tolkningar av vad parten yrkar, varav någon skulle kunna leda till ett för parten fördelaktigt

resultat, bör det inte komma i fråga att välja en tolkning som innebär att talan inte lagligen kan bifallas eller av annat skäl är utsiktslös (jfr ”Förlängningsyrkandet” NJA 1990 s. 617).

12. I rättegångsbalken finns bestämmelser om rättens skyldighet att genom frågor och påpekanden avhjälpa otydligheter och ofullständigheter i det som parterna anfört, exempelvis i fråga om parts yrkande (materiell processledning). Sådana bestämmelser finns för rättegången i tingsrätt bl.a. i 42 kap. 8 § andra stycket och 45 kap. 10 § tredje stycket rättegångsbalken och för rättegången i hovrätten efter överklagande av domar bl.a. i 50 kap. 12 § tredje stycket och 51 kap. 11 §. Vid överklagande av tingsrätts beslut finns inte några uttryckliga bestämmelser om materiell processledning, men principerna anses tillämpliga även vid överklagande enligt 52 kap. (jfr bl.a. ”Förlängningsyrkandet”).

13. Nu angivna bestämmelser tar sikte på den ordinära processen. För de särskilda rättsmedlen resning, återställande av försutten tid och klagan över domvilla finns inte någon motsvarande reglering.

14. Vid handläggningen av resningsärenden gäller allmänt sett att rätten inte bedriver materiell processledning och heller inte har någon utredningskyldighet (se prop. 2011/12:156 s. 34). Rätten behöver exempelvis inte förelägga sökanden att utveckla skälen för ansökan eller att närmare ange de bevis som sökanden vill åberopa. Ansökningar om återställande av försutten tid handläggs på i huvudsak motsvarande sätt som ansökningar om resning (se 58 kap. 12 § tredje stycket rättegångsbalken). Det bör även gälla i fråga om materiell processledning.

15. Oavsett det nu anförda finns inte något hinder mot att rätten självmant kontaktar en part för att undanröja en oklarhet i dennes inlägga eller för att säkerställa att rätten har uppfattat ansökan på ett korrekt sätt. En sådan kontakt kan ibland vara nödvändig för att rätten ska kunna avgöra ärendet.

Bedömningen i detta fall

16. Advokatfirmans ansökan om återställande av försutten tid uppfyller de krav som anges i rättegångsbalken (se p. 9). Avsikten med ansökan kan inte uppfattas på annat sätt än att advokatfirman vill få möjlighet att betala tilläggsavgiften och att handläggningen av fordringsmålet därefter ska fortsätta i tingsrätten.

17. Utöver det som föreskrivs om vad en ansökan om återställande av försutten tid ska innehålla har advokatfirman framställt ett uttryckligt yrkande om att fristen för att betala in tilläggsavgiften ska återställas. Tolkat enligt sin ordalydelse kan yrkandet inte lagligen bifallas (se p. 7). En talan med ett sådant innehåll skulle också vara meningslös. Handläggningen av målet har upphört i och med tingsrättens avvisningsbeslut. Beslutet har fått laga kraft. För att handläggningen av fordringsmålet ska tas upp på nytt krävs att avvisningsbeslutet undanröjs av högre rätt och att målet lämnas åter till tingsrätten för fortsatt handläggning (se p. 8).

18. Utifrån vad som framgår av ansökan i dess helhet låg det klart närmare till hands för hovrätten att uppfatta denna som en begäran om återställande av den försuttna tiden för överklagande av tingsrättens beslut om avvisning (se p. 10 och 11). Hovrätten borde därför inte ha avslagit ansökan på den grund som skedde. I Högsta domstolen har advokatfirman förtydligat sin talan.

19. Av vad advokatfirman anfört framgår att den haft laga förfall för att inte i rätt tid överklaga tingsrättens avvisningsbeslut. Fristen för att överklaga beslutet ska därför återställas.

I avgörandet har deltagit justitieråden Svante O. Johansson, Malin Bonthron, Johan Danelius, Jonas Malmberg och Anders Perklev (referent)
Föredragande har varit justitiesekreteraren Anna-Maria Vesterberg